

Ruimtelijke onderbouwing voor het realiseren van een vaarverbinding tussen de Tijnje en de Kurkemeer ter plaatse van de Schilkampen in Leeuwarden

INLEIDING

Op 6 september 2016 hebben wij een aanvraag omgevingsvergunning ontvangen voor het realiseren van een vaarverbinding tussen de Tijnje en de Kurkemeer ter plaatse van de Schilkampen in Leeuwarden. Dit verzoek is in strijd met het ter plekke geldende bestemmingsplan 'Leeuwarden – Kalverdijkje'. De doorbraak gaat door de bestemming 'Groen' en de bestemming 'Bedrijven'. Daarnaast ligt de doorbraak binnen de dubbelbestemming 'Leiding – Hoogspanningsverbinding' en de gebiedsaanduiding 'geluidzone-industrielawaai'.

BESCHRIJVING VAN HET PROJECT

De gemeente Leeuwarden wil samen met de provincie Fryslân uitvoering geven aan een zevental projecten in het programma Waterfront Leeuwarden, gericht op bereikbaarheid, verlevendiging en beleving op en aan het water in Leeuwarden. De doorsteek nabij Schilkampen zorgt er niet alleen voor dat vaartuigen vanuit de Wielen en de Groene Ster Leeuwarden gemakkelijker kunnen bereiken, maar ontsluit ook de 11.500 inwoners van de wijk Camminghaburen met de stad. Het opheffen van deze barrière is al jaren een wens van de gemeente Leeuwarden en kan nu middels het programma Waterfront worden uitgevoerd. Ook in verband met CH 2018 en de te organiseren evenementen in recreatiegebied de Groene Ster, is de verbinding tussen binnenstad en regio praktisch en thematisch relevant. Een doorsteek heeft de potentie een transformatie in dit gebied op gang te brengen waarbij Schilkampen het scharnierpunt wordt tussen regio en stad.

Bij het opstellen van het ontwerp is rekening gehouden met de huidige gebruikswaarde en ecologische waarde van het terrein. Het terrein wordt op dit moment beheerd door een aantal bewoners van Schilkampen die een deel van het terrein gebruiken voor beweiding van paarden, pony's, een geit en eenden (eendenkooi). De aanwezige kokmeeuwenkolonie wordt zeer gewaardeerd door de bewoners van Schilkampen.

Kokmeeuwen broeden bij voorkeur nabij rustig, ondiep water, in kolonies op zandplaten langs de kust, op (wadden)eilanden en op vergelijkbare plaatsen langs vennen of plassen. Mede dankzij de dieren die het huidige terrein beweiden en daarmee korthouden blijven de juiste condities voor de kokmeeuwen bestaan.

De nieuwe waterverbinding moet voldoen aan de randvoorwaarden die voor vaarklasse DM gelden. Dat houdt in dat er een minimale vaarweg van 15 meter (bodembreedte) gehanteerd wordt, geschikt voor boten met een diepgang van maximaal 1,30 meter. De taluds en oevers worden natuurvriendelijk ingericht door middel van flauwe taluds (1:3) en een ondiepe vooroever (kleikist). De oevers voldoen als KRW-oever (Kaderrichtlijn Water) en zijn afgestemd met Wetterskip Fryslân.

In de nieuwe situatie wordt de watergang tussen de hoogspanningsmasten aangelegd, zodat het gebied van de kokmeeuwen vrijwel geheel in tact blijft en ook de beweiding ten oosten van de bebouwing aan Schilkampen mogelijk blijft. Rondom de hoogspanningsmasten is een graafvrije ruimte van 6 meter noodzakelijk. Dat heeft tot gevolg dat rondom de masten geen ruimte is voor natuurvriendelijke oevers. Op deze plek wordt een beschoeiing (damwand) toegepast.

Bij de aanleg van de watergang wordt een heel klein deel van het kokmeeuengebied aangetast. Ter compensatie daarvan wordt ten oosten van het broedgebied een terrein geschikt gemaakt voor de kokmeeuwen. Er is afstemming geweest met SOVON (Vogelonderzoek Nederland). Dit compensatiegebied voldoet aan de volgende eisen:

- terrein ligt net onder de waterspiegel;
- in het water moeten eilandjes gecreëerd worden;
- het water rondom de nieuw te graven eilandje is ondiep, maximaal 0,50 meter waterdiepte;
- de eilandjes zijn niet toegankelijk voor predatoren en zijn struik- en boomvrij;
- géén beschoeiing rondom de eilandjes.

Deze eisen leveren een ideaal leef- en broedgebied op voor de kokmeeuwen.

Voorzieningen voor aanleg van boten worden bewust niet getroffen, ten gunste van de natuur en ecologie (voorkomen van onrust door recreanten, vissers, afval, etc..).

De vrijgekomen grond wordt op het terrein verwerkt, zo dicht mogelijk grenzend aan de nieuwe watergang en aansluitend op het reeds aanwezige grondlichaam aan de oever van de Tijnje. Hierdoor blijven de lichte glooiingen van het terrein en de lage, niet-beschoeide plekken aan de Kurkemeer intact als waardevolle plekken voor natuur en ecologie.

In deze ruimtelijke onderbouwing wordt aangetoond dat het project zoals hiervoor beschreven op deze locatie aanvaardbaar is.

BESCHRIJVING VAN DE GELDENDE PLANOLOGISCH-JURIDISCHE SITUATIE

Het bestemmingsplan kent geen afwijkingsmogelijkheid en er kan geen medewerking kan worden verleend met toepassing van artikel 2.12 lid 1 onder a onder 2° van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht jo. artikel 4 van bijlage II van het Besluit omgevingsrecht. Het bestemmingsplan kent wel een wijzigingsbevoegdheid om een doorbraak te realiseren. Het plangebied waarbinnen de werkzaamheden plaatsvinden, valt echter deels buiten de grenzen van deze wijzigingsbevoegdheid zodat niet van deze bevoegdheid gebruik kan worden gemaakt. Medewerking aan de aanvraag omgevingsvergunning kan worden verleend door middel van een planologische procedure; de zgn. 'buitenplanse grote afwijking' waar een ruimtelijke onderbouwing onderdeel van uit maakt.

Voor dit plan is geen 'verklaring van geen bedenkingen' van de gemeenteraad vereist. Op 14 december 2015 heeft de raad een lijst van projecten vastgesteld, waarvoor geen verklaring van geen bedenkingen is vereist. Het project maakt onderdeel uit van het door de raad op 23 maart 2015 vastgesteld ontwikkelkader Waterfront Leeuwarden. Hierdoor past het plan binnen deze vastgestelde projectenlijst.

In het kader van deze procedure worden de ontwerp-vergunning met bijlagen voor een periode van zes weken ter visie gelegd.

TOETSING AAN DE RUIMTELIJKE EN FUNCTIONELE STRUCTUUR

Beleid

- *Provinciaal beleid / Verordening Romte 2014*
Op 25 juni 2014 hebben Provinciale Staten de Verordening Romte Fryslân vastgesteld. De verordening stelt regels die ervoor moeten zorgen dat de provinciale ruimtelijke belangen doorwerken in de gemeentelijke ruimtelijke plannen. Het programma Waterfront is een gezamenlijk project van de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân en past daarmee in het provinciaal beleid. De doorbraak vindt overigens plaats binnen het bestaand stedelijk gebied en is daarom niet strijdig met de provinciale verordening.

Beleidsplan Groen gemeente Leeuwarden

In het beleidsplan Groen is het plangebied aangewezen als bos-, natuur- en recreatiegebied. In deze gebieden wordt gestreefd naar een verhoging van de kwaliteiten van het leefgebied voor flora en fauna in combinatie met een prettige omgeving om te recreëren.

TOETSING AAN DE OMGEVINGSASPECTEN

Milieuzonering

Ten behoeve van de milieuzonering rond bedrijven, is door de VNG het systeem 'Bedrijven en milieuzonering' ontwikkeld, in de vorm van een bedrijvenlijst waarin de bedrijven zijn gecategoriseerd op hun milieueffecten. Naarmate de milieuhinder toeneemt, loopt de milieuzonering op.

indeling op van 1 t/m 6. De doorvaart heeft geen milieuzonering waardoor het plan milieutechnisch geen bezwaren oplevert.

Geluid

- *Rail- en wegverkeerslawaaï*

In de Wet geluidhinder (Wgh) is vastgesteld dat, indien in het plangebied geluidgevoelige functies (zoals woningen) zijn voorzien binnen de invloedssfeer van (rail- en weg)verkeerslawaaï, akoestisch onderzoek uitgevoerd dient te worden. Ten zuiden van het plangebied loopt de spoorlijn Leeuwarden – Groningen. De doorvaart is geen geluidgevoelig functie en levert qua spoorweglawaaï dan ook geen beperkende factor op.

- *Industrielawaaï*

Op het bedrijventerrein Leeuwarden Oost zijn bedrijven gevestigd die veel geluid produceren. Rondom dit terrein is een zone vastgesteld waar de gezamenlijke bedrijven op het industrieterrein niet meer geluid mogen maken dan 50dB(A). Deze zone loopt over het plangebied. De doorvaart is geen geluidgevoelig functie. De afwijking ten behoeve van de doorvaart levert geen bezwaren op.

Luchtkwaliteit

De Wet milieubeheer (Wm) voorziet onder meer in een gebiedsgerichte aanpak van de luchtkwaliteit via het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL). Luchtkwaliteitseisen vormen onder de Wm geen belemmering voor ruimtelijke ontwikkelingen als een van onderstaande situaties van toepassing is:

- er is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van een grenswaarde;
- een project (al dan niet per saldo) leidt niet tot een verslechtering van de luchtkwaliteit;
- een project is opgenomen in een regionaal programma van maatregelen of in het NSL;
- een project draagt 'niet in betekende mate' bij aan de luchtverontreiniging.

Een vaarverbinding draagt niet in betekende mate bij (NIBM) aan verhoogde concentraties. Derhalve hoeft dit plan niet afzonderlijk getoetst te worden aan de grenswaarden voor de buitenlucht. De luchtkwaliteit levert daarom geen beperkingen op.

Externe veiligheid

Externe veiligheid gaat om het beperken van de kans op en het effect van een ernstig ongeval voor de omgeving door:

- het gebruik, de opslag en productie van gevaarlijke stoffen (inrichtingen);
- het transport van gevaarlijke stoffen (buisleidingen, wegen, waterwegen en spoorwegen);
- het gebruik van luchthavens.

Het externe veiligheidsbeleid richt zich op het beperken van de risico's voor de burger door voornoemde activiteiten. De locatie ligt binnen geen enkele veiligheidscontour. Externe veiligheid levert daarom geen beperkingen op.

Archeologie

Met het verdrag van Malta en als gevolg daarvan het nieuwe archeologische bestel, is het rijksbeleid erop gericht om het archeologisch erfgoed te behouden in de bodem. In de bestemmingsplannen en ruimtelijke onderbouwingen moet een archeologieparagraaf worden opgenomen. De archeologische verwachtingswaarde en vindplaatsen moeten in beeld worden gebracht. Voor gebieden met een archeologische verwachtingswaarde geldt een archeologische onderzoeksplicht. De percelen zijn gelegen binnen een zone met een lage verwachtingswaarde. Voor het plan kan archeologisch onderzoek achterwege blijven. Archeologie is derhalve geen beletsel voor de realisatie van het plan.

Cultuurhistorie

Met ingang van 1 januari 2012 is het gewijzigde Besluit ruimtelijke ordening (Bro) in werking getreden. Het voorstel tot wijziging is een uitvloeisel van de Beleidsbrief Modernisering Monumentenzorg (MoMo) uit 2009. Bij het opstellen van ruimtelijke plannen moet een beschrijving

worden opgenomen van de wijze waarop met de in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten monumenten rekening is gehouden.

Het plangebied betreft geen cultuurhistorisch waardevol landschappelijk erfgoed. Op de kaart van Eekhoff (1847) is een voetpad ten oosten van De Tijnje te zien. Dit voetpad is in de loop der tijd inmiddels verdwenen. Verder is hier geen cultuurhistorisch waardevol landschappelijk erfgoed.

Bodem

Uitgangspunt ten aanzien van de bodemkwaliteit is dat deze bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen zodanig goed moet zijn dat er geen risico's voor de volksgezondheid bestaan bij het gebruik van het plangebied voor wonen of een andere functie.

Op de locatie zijn diverse onderzoeken uitgevoerd. Uit deze onderzoeken blijkt dat er op de locatie sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging. Er is deels sprake van sterk verontreinigde grond met voornamelijk PAK en zware metalen en in mindere mate van een verontreiniging met minerale olie en asbest. In verband met de herinrichting is het derhalve noodzakelijk saneringswerkzaamheden op de locatie uit te voeren.

Ten behoeve van de uitvoer van de werkzaamheden en het verwijderen van de bodemverontreiniging is een deelsaneringsplan opgesteld en ingediend bij de gemeente Leeuwarden. Het deelsaneringsplan is goedgekeurd zodat de werkzaamheden onder bodemsaneringscondities uitgevoerd kunnen worden en de doorsteek kan worden gerealiseerd. Het deelsaneringsplan is als bijlage toegevoegd.

Waterparagraaf

In de toelichting op ruimtelijke plannen dient een waterparagraaf te worden opgenomen van de wijze waarop rekening is gehouden met de gevolgen van het plan voor de waterhuishoudkundige situatie. In de zogenaamde waterparagraaf dient uiteengezet te worden of en in welke mate het plan in kwestie gevolgen heeft voor de waterhuishouding, dat wil zeggen het grondwater en het oppervlaktewater. Het is de schriftelijke weerslag van de zogenaamde watertoets.

Op 20 oktober 2016 is voor het plan een watertoets doorlopen. Hieruit is gebleken dat dit plan geen invloed heeft op de waterhuishouding. Voor het project is op 3 oktober 2016 een watervergunning verleend (kenmerk WFN1613612). De watertoets en watervergunning zijn als bijlage opgenomen.

Ecologie

Met de afwijking dient rekening te worden gehouden met het beleid en de wetgeving ten aanzien van de natuurbescherming. Hierin wordt onderscheid gemaakt tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming. Uitgangspunt is dat met beide geen strijdigheid ontstaat.

Het plangebied maakt geen deel uit van een Natura 2000-gebied dat in het kader van de Natuurbeschermingswet is beschermd. Ook liggen in de omgeving van het plangebied geen beschermde gebieden. Ook maakt het plangebied geen deel uit van gebieden die van belang zijn voor de Ecologische hoofdstructuur. Gebiedsbescherming is dan ook niet aan de orde.

Op 29 maart 2016 is een natuurtoets bij de aanvraag gevoegd, opgesteld door John Melis Ecologie (rapportnummer 16-002). Uit deze toets blijkt dat, door het toepassen van een ecologisch werkprotocol, voorkomen kan worden dat er nadelige gevolgen optreden voor beschermde plant- en diersoorten. Op 4 oktober 2016 is het ecologisch werkprotocol ingediend, opgesteld door John Melis Ecologie (rapportnummer 16-011). De werkzaamheden zullen uitgevoerd worden volgens dit ecologisch werkprotocol. Daardoor is er geen ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk. De natuurtoets en het ecologisch werkprotocol zijn als bijlage opgenomen.

Hoogspanningsleiding

Over het plangebied ligt deels de dubbelbestemming 'Leiding - Hoogspanningsverbinding'. Gronden met deze dubbelbestemming zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor: een strook ten behoeve van een hoogspanningsleiding en het onderhoud en beheer daarvan en de daarbij behorende bouwwerken, geen gebouwen zijnde. Het is niet toegestaan op of in deze gronden bouwwerken te bouwen, anders dan ten behoeve van de dubbelbestemming. Hiervan kan worden afgeweken mits er geen onevenredige afbreuk zal worden

gedaan aan het doelmatig en veilig functioneren van de hoogspanningsleiding, de veiligheid en gezondheid van personen niet in gevaar komt en vooraf advies wordt ingewonnen van de betreffende leidingbeheerder.

Ter plaatse worden damwanden gebouwd. Het plan is voorgelegd aan leidingbeheerder Tennet. Tennet heeft aangegeven met de plannen akkoord te zijn.

Plan-Mer / Mer-beoordelingsplicht

Voor activiteiten op de D-lijst onder de drempelwaarde geldt dat een zogenaamde “vormvrije m.e.r.-beoordeling” moet worden doorlopen. Op grond van art. 5 van het Besluit milieueffectrapportage moet worden onderzocht of de activiteit (naar verwachting) leidt tot belangrijke negatieve milieueffecten, die tot het doorlopen van een (formele) m.e.r.-beoordeling dan wel m.e.r.-procedure noodzaken.

Een vaarverbinding ten behoeve van een vaarklasse Dm (motorboten met een maximale diepgang van 1,30 meter) wordt niet in de D-lijst genoemd.

Vaarwegenverordening Fryslân 2014

Voor de doorvaart is op grond van de Vaarwegenverordening Fryslân 2014 een ontheffing nodig. Deze ontheffing is op 27 oktober 2016 verleend.

Ontgrondingsverordening Friesland

Voor het plan is geen ontgrondingsvergunning nodig. Op grond van artikel 2, lid 2, onder 1 onder b.2 van de Ontgrondingsverordening Friesland is het project vrijgesteld van de vergunningplicht in het kader van de Ontgrondingenwet.

UITVOERBAARHEID

Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De aanvraag omgevingsvergunning doorloopt de in de Wabo voorgeschreven procedure. Dit betekent dat de aanvraag gedurende zes weken ter inzage heeft gelegen voor zienswijzen. Tijdens deze periode bestond voor een ieder de mogelijkheid voor het indienen van zienswijzen. Aan de hand van de ingekomen zienswijzen kan het plan eventueel worden aangepast. De indieners van de zienswijzen worden hiervan op de hoogte gehouden. Tegen de omgevingsvergunning is beroep mogelijk bij de rechtbank en hoger beroep bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Economische uitvoerbaarheid

De kosten voor de procedure worden gedekt uit de leges. Voorts wordt het project gefinancierd door de gemeente Leeuwarden en de provincie Fryslân.

Conclusie

Het te realiseren project past goed in de ruimtelijke structuur van de omgeving en past in het ruimtelijk beleid van de gemeente Leeuwarden. Nu er ook voor het overige geen redenen zijn waarom niet kan worden meegewerkt is de afwijking van het bestemmingsplan aanvaardbaar. Om deze redenen kan worden meegewerkt aan dit verzoek door af te wijken van het geldende bestemmingsplan.
